

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук Деркача Андрія Леонідовича (ч.8)

В И С Н О В К И

У даній дисертаційній роботі сформульовані найбільш суттєві результати і положення дисертаційного дослідження, що стосуються удосконалення правового регулювання контролю у галузі ядерної та радіаційної безпеки та практики застосування відповідного законодавства.

1. Сформульовано авторське визначення поняття контролю у сфері ядерної та радіаційної безпеки, що дало можливість визначити особливості контролю у галузі забезпечення ядерної та радіаційної безпеки, як одного із видів діяльності спеціальних суб'єктів, серед яких розрізняються органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадськість. Метою даного виду діяльності є забезпечення додержання норм законодавства з питань ядерної та радіаційної безпеки, запобігання та виявлення порушень правових вимог щодо забезпечення безпеки людини та довкілля.
 1. Зроблено рекомендації щодо уточнення термінології – “ядерна безпека”, “радіаційна безпека”, “ядерна установка”, “ядерний матеріал” тощо.
 2. Дисертант пропонує своє визначення ядерної безпеки як стану захищеності довкілля та людини у процесі використання ядерних установок, поводження з радіоактивними матеріалами, який не допускає заподіяння ядерної шкоди.
 3. Радіаційну безпеку, дисертант розглядає, як стан захищеності людини і довкілля від можливого негативного радіаційного впливу будь-яких речовин, пристроїв та споруд, що містять чи можуть уміщувати ядерні матеріали або джерела іонізуючого випромінювання, а також іонізуючого випромінювання природного походження й наслідків радіаційної аварії.
 4. Автор аргументує необхідність приведення понять «ядерна установка», «ядерний матеріал», «ядерна шкода», що використовуються у національному законодавстві, до приписів міжнародно-правових актів з питань ядерної та радіаційної безпеки, зокрема формулювань «Об'єднаної конвенції про безпеку поводження з відпрацьованим ядерним паливом та про безпеку поводження з радіоактивними матеріалами» та «Конвенції про фізичний захист ядерного матеріалу».
2. Автором проаналізовано еволюцію національного законодавства з питань контролю у галузі ядерної та радіаційної безпеки, проведено його систематизацію, зроблено висновок про його певну розбалансованість. Зокрема автор вважає, що чинне законодавство не забезпечує повною мірою ретельне (комплексне, всебічне, системне) регулювання питань контролю ядерної та радіаційної безпеки, що посилює роль підзаконного регулювання. Це, на думку автора, створює значні можливості для невиконання вимог законодавства стосовно забезпечення ядерної та радіаційної безпеки.

3. Обґрунтовано доцільність розробки і прийняття спеціального Закону України “Про основні принципи контролю за ядерною та радіаційною безпекою в Україні”, який повинен забезпечити оформлення існуючого масиву правових норм з відповідних питань у самостійний правовий інститут контролю за ядерною та радіаційною безпекою. Серед цих принципів контролю автор виділяє: організаційні, які забезпечують вихідні засади побудови системи органів контролю у сфері ядерної та радіаційної безпеки та функціональні, що визначають якісний стан контролю у цій сфері.
4. Доведено доцільність утворення на базі Державного комітету ядерного регулювання України Національної комісії з ядерного регулювання як органу зі спеціальним статусом, має забезпечувати його незалежність у прийнятті рішень. Його незалежність розглядається як основоположний принцип державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки і є запорукою здійснення неупередженого, передбачуваного і деполітизованого регулювання та контролю відповідно до законодавчо встановлених норм та найкращої світової політики.
5. До основних завдань Національної комісії має бути віднесено: забезпечення додержання вимог ядерної та радіаційної безпеки; забезпечення незалежності державного регулювання безпеки використання ядерної енергії; формування культури безпеки у сфері використання ядерної енергії та фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, об’єктів для поводження з радіоактивними відходами, інших джерел іонізуючого випромінювання; координація діяльності центральних органів виконавчої влади, які відповідно до законодавства беруть участь у певних питаннях щодо державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки та контролю за додержанням ядерного законодавства; забезпечення виконання зобов’язань України за міжнародними договорами в межах встановленої компетенції.
6. Сформульовано висновок про необхідність удосконалення правових засад функціонування служб радіаційної безпеки на підприємствах, установах та організаціях, зокрема, шляхом прийняття спеціального Положення про ці служби.
7. Обґрунтовано необхідність прийняття Кабінетом Міністрів України нормативно-правового акту про єдині засади організації та здійснення моніторингу радіаційного стану, як особливої форми контролю. Це, на думку автора, дасть можливість визначити загальну мету та принципи його здійснення різними учасниками, порядок їх взаємодії, процес руху моніторингової інформації по каналах управлінських зв’язків, вимоги щодо реагування на отриману інформацію тощо.
8. Обґрунтовано пропозицію щодо доцільності прийняття Закону України «Про ядерну та радіаційну експертизу» без якого неможливе повноцінне забезпечення ядерної та радіаційної безпеки.
9. Зроблено висновок про необхідність забезпечення кореспондуючого зв’язку між правопорушеннями, визначеними в актах ядерного законодавства та відповідними адміністративними правопорушеннями й злочинами, визначеними в КпАП України та в КК України. Для цього в КпАП України запропоновано передбачити окрему главу “Адміністративні правопорушення у сфері ядерної та радіаційної безпеки (ядерні правопорушення)”, а в КК України – розділ “Злочини проти ядерної та радіаційної безпеки (ядерні злочини)”.

10. Запропоновано шляхи розмежування у законодавстві повноважень органів охорони навколишнього природного середовища, санітарно-епідеміологічних органів, органів державного ядерного регулювання з відповідних питань застосування адміністративної відповідальності.
11. Обґрунтовано доцільність заміни застарілого Порядку обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища спеціальним Законом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. – К.: Ін Юре, 1997. – 48 с.
2. Алексеев С.С. Теория права. – М.: БЕК, 1994. – 224 с.
3. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. – М.: Юрид. лит., 1997. – 191 с.
4. Александровская А.А. Взаимодействие против ядерной угрозы // Энергетическая политика Украины. – 2003. – № 9. – С.85-87.
5. Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. Административное право Российской Федерации. – М., 1997. – 607 с.
6. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки. – Розд.1, гл.1 // Екологічне право. Особлива частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак.: Повний акад. курс / За ред. В.І.Андрецева. – К.: Істина, 2002. – С.10-49.
7. Андрійко О.Ф. Контроль в демократическом государстве: проблемы и тенденции. – К.: Наукова думка, 1994. – 116 с.
8. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади. – Дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. – К., 1999. – 378 с.
9. Андрійко О.Ф. Контроль // Юридична енциклопедія. – Т.3. – К.: Вид. "Українська енциклопедія" ім.М.П.Бажана. – 2001. – С. 323.
10. Афанасьев В.Г. Научное управление обществом (Опыт системного исследования). – 2-е изд. – М.: Политиздат, 1973. – 392 с.;
11. Балюк Г.І. Ядерне право України: стан і перспективи розвитку (правові аспекти радіоекології). – К., 1996. – 140 с.
12. Балюк Г.І. Правові аспекти забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки в Україні: Монографія. – К., 1997. – 196 с.
13. Балюк Г.І. Контроль і нагляд за додержанням законодавства про ядерну та радіаційну безпеку // Екологічний контроль: питання теорії і практики / Гол. ред. Ю.С.Шемшученко, Н.Р.Малишева. – К., 1999. – С.54 -71.
14. Балюк Г.В. Ядерна та радіаційна (радіоекологічна) безпека в системі екологічної безпеки // Екологічне право України: Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю.С.Шемшученко. – К.: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2005. – С. 143-153.
15. Бринчук М.М. Экологическое право (Право окружающей среды). -М., 1998. – С. 88-92.

16. Ваганова О. PR в атомной энергетике США: искусство держать джина в бутылке // Энергетическая политика Украины. – 2002. – № 11. – С. 80-83.
17. Вимоги до організації та порядку введення АЕС в експлуатацію (НП 306.5.02/3.076-2003). – К., 2003. – 30 с.
18. Висовень О.В. Систематизація законодавства щодо інституту контрольних функцій парламенту України // Конституція України та проблеми систематизації законодавства: Збірник наукових праць / Інститут законодавства Верховної Ради України. – Вип. 5. – К., 1999. – С. 185-191.
19. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст.189.
20. Гавриш С.Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні. – К., 2001. – С. 268 – 270.
21. Гетьман А.П. Процесуальний порядок здійснення екологічного контролю // Екологічний контроль: питання теорії і практики / Гол.ред. Ю.С.Шемшученко, Н.Р.Малишева. – К., 1999. – С. 28, 29.
22. Голиченков А.К. Экологический контроль: теория, практика правового регулирования. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 136 с.
23. Гончаров С. Долгая дорога в дюнах. Кабинет Министров больше не читит законы // Киевский телеграф. – 2004 – 16 сентября. –№ 37.
24. Государственно-правовое управление качеством окружающей среды / Под общ. ред. А.В.Сурилова. – Киев-Одесса: Вища школа, 1983. – 190 с.
25. Иорыш А.И, Супатаева О.А., Парик Р.Ю. Государственный надзор за обеспечением безопасности атомной энергетики (правовые проблемы). – М., 1991. – 238 с.
26. Горшенев В.М., Шахов И.Б. Контроль как правовая форма деятельности. – М.: Юрид. лит., 1987. – 175 с.
27. Громадянин України Андрій Деркач захищає радіаційну безпеку // Закон і бізнес. – 2003. – 27 вересня. – № 39 (611).
28. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. № 55-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429
29. Денисов Ю.А. Общая теория правонарушения и ответственности (социологический и юридический аспекты). – Ленинград: Изд-во ЛГУ, 1983. – 140 с.
30. Державне управління: Навч. посіб./ А.Ф.Мельник, О.Ю.Оболенський, А.Ю.Расіна, Л.Ю.Гордієнко; За ред. А.Ф.Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
31. Деркач А.Л. Атомной энергетике – парламентский контроль // Киевский телеграф. – 2004. – 27 февраля. – № 9.
32. Деркач А.Л. Проблемы ядерной энергетики Украины: что делать и с чего начать? // Киевский телеграф. – 2004. – 23 апреля. – № 17.
33. Деркач А.Л. Украине необходима ядерная политика // Энергетическая политика Украины. – 2003. – № 9. – С. 17.

34. Дубовик О.Л. Экологическое право: Учеб. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. – 584 с.
35. Екологічне управління: Підручник / В.Я.Шевчук, Ю.М.Саталкін, Г.О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 157 с.
36. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За ред. Ю.С.Шемшученка. – К.: ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2005. – 848 с.
37. Єремеева Н.В. Матеріальна відповідальність за екологічну шкоду // Економіко-правові питання екології. – К., 1996. – С. 63.
38. Єрофеев М. І. Плата за екологічний ризик // Рідна природа. – 1992. – № 2-3. – С. 51-52.
39. Есть ли будущее у АЕС (круглый стол) // Энергия: экономика, техника, экология. – 1989. – № 8. – С. 7.
40. Жевлаков Э.Н. Экологическое преступление и экологическая преступность: Учебное пособие. – М.: Белые альвы, 1996. – 27 с.
41. Жевлаков Э.Н. Уголовно-правовая охрана природной среды в Российской Федерации. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – 74 с.
42. Заєць А.П. Правова держава у контексті новітнього українського досвіду. – К., 1999. – 84 с.
43. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
44. Закон України “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” від 3 липня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 33. – Ст. 443.
45. Закон України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
46. Закон “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 27 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 37. – Ст. 541.
47. Закон України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 37. – Ст. 543.
48. Закон України “Про статус народного депутата України” від 17 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
49. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення” від 24 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.
50. Закон України “Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року” від 16 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – N 47. – Ст. 421.
51. Закон України “Про екологічну експертизу” від 9 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 8. – Ст. 54.

52. Закон України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” від 8 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 12. – Ст. 81.
53. Закон України “Про поводження з радіоактивними відходами” 30 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 27. – Ст. 198.
54. Закон України “Про Рахункову палату” від 11 липня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 43. – Ст. 212.
55. Закон України “Про приєднання України до Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду” від 12 липня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 44. – Ст. 222.
56. Закон України “Про Конституційний Суд України” від 16 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
57. Закон України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99.
58. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
59. Закон України “Про видобування та переробку уранових руд” від 19 листопада 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 11. – Ст. 39.
60. Закон України “Про ратифікацію Конвенції про ядерну безпеку” від 17 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16. – Ст. 70.
61. Закон України “Про ратифікацію Угоди між Україною і МАГАТЕ про застосування гарантій у зв’язку з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї від 21.09.1995 р.” від 17 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16. – Ст. 71.
62. Закон України “Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювання” від 14 січня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 22. – Ст. 115.
63. Закон України “Про місцеві державні адміністрації” від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20 -21. – Ст. 190.
64. Закон України “Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля” від 6 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 34. – Ст. 296.
65. Закон України “Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблоку цієї АЕС на екологічно безпечну систему” від 11 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 4. – Ст. 33.
66. Закон України “ Про приєднання України до Спільного протоколу про застосування Віденської конвенції та Паризької конвенції” від 17 листопада 1999 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 52. – Ст. 468.
67. Закон України “Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії” від 11 січня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 9. – Ст. 68.

68. Закон України “Про ратифікацію Об’єднаної конвенції про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами” від 20 квітня 2000 р. – Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 31. – Ст. 243.
69. Закон України “Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання” від 19 жовтня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 1. – Ст. 1.
70. Закон України “Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення” від 13 грудня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 14. – Ст. 96.
71. Закон України “Про судоустрій України” від 7 лютого 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 27-28. – Ст. 180.
72. Закону України “Про державний контроль за використанням та охороною земель” від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.
73. Закон України “Про екологічний аудит” від 24 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 500.
74. Закон України “Про впорядкування питань, пов’язаних із забезпеченням ядерної безпеки” від 24 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 46. – Ст. 511.
75. Закон України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44.
76. Закон України “Про комітети Верховної Ради України в ред. Закону № 3277-IV від 22 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 135.
77. Закон України “Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об’єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення” від 08 вересня 2005 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 555.
78. Закон України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 351.
79. Звіт Рахункової палати України за 2004 рік. – К., 2005. – 56 с.
80. Зенюк Л., Кондратов С. Обеспечение безопасности в сфере использования ядерной энергии // Энергетическая политика Украины. – 2003. – № 9. – С. 82-85.
81. Інструкція про порядок застосування державною санітарно-епідеміологічною службою України адміністративно-запобіжних заходів (обмеження, тимчасова заборона, заборона, припинення, зупинення). Затверджена наказом Міністерства охорони здоров’я України від 14 квітня 1995 р. – № 67.
82. Інструкція щодо проведення радіаційного контролю транспортних засобів і вантажів у пунктах пропуску через державний кордон на митній території України. Затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 15 травня 2000 р. №27 // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 2001. – № 4; Екологічне законодавство України. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 416 с.

83. Инструкция по радиационной безопасности при работе с ускоренными скважинами источниками нейтронов, которые используются организациями и предприятиями министерства. – М., 1975.- 213 с.
84. Инструкция о работе санитарно-эпидемиологической службы по разделу радиационной гигиены. – М., 1978. – 311 с.
85. Иойрыш А.И. Атомная энергия: Правовые проблемы. – М., 1975. – 27 с.
86. Иойрыш А.И. Научно-технический прогресс и новые проблемы права. – М.: Международные отношения, 1981. – 168 с.
87. Кикоть П.В. Проблеми систематизації в галузі державного управління // Конституція України та проблеми систематизації законодавства: Збірник наук. праць / Інститут законодавства Верховної Ради України. – Вип. 5. – К., 1999. – С. 222 – 223.
88. Коваль Л.В. Адміністративне право: Курс лекцій для студентів юрид. вузів та факультетів. – К.: Вентурі, 1998. – 208 с.
89. Кодекс законів про працю України від 7 грудня 1984 р.(в ред. Закону № 784-ХІХ від 30 червня 1999 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.
90. Кодекс про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984, додаток до № 51. – Ст.1122; Кодекс про адміністративні правопорушення: Офіц. видання. – К.: Ін.Юре, 2000. – 376 с.
91. Козлов В.Ф. Справочник по радиационной безопасности. – М., 1991. – 41 с.
92. Коментар до Конституції України: 2-е вид., виправлене й доповнене. – К., 1998. – 412 с.
93. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
94. Концепція державного регулювання безпеки та управління ядерною галуззю в Україні, схвалена постановою Верховної Ради України від 25 січня 1994 р. № 3871-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – Ст. 106.
95. Корякин Ю.И. Социальные аспекты ядерной энергетики // Энергетическое строительство. – 1990. – № 8. – 10 с.
96. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища). – К., 2001. – С. 57, 58.
97. Кошарная О. “Семь няnek” для радиационной безопасности // Зеркало недели. – 2004. – 26 июня – 2 июля. – № 25.
98. Кравець Є.Я. Безпека економічна // Юридична енциклопедія. – Том.1. – К.: Вид. “Українська енциклопедія” імені М.П.Бажана, 1998. – С. 208.
99. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
100. Крупка Ю.М. Відшкодування ядерної шкоди (міжнародний і національний аспекти): Монографія. – К., 1999. – 200 с.

101. Куян І.А. Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – К., 2001. – 208 с.
102. Лейст О.Э. Санкции и ответственность по советскому праву (теоретические проблемы). – М.: Изд-во МГУ, 1981. – 240 с.
103. Майданник О. Організаційно-правові форми здійснення парламентського контролю в Україні // Право України – 2003 – № 7. – С. 9 -13.
104. Малышева Н.Р., Ерофеев Н.И., Петрина В.Н. Эколого-правовые вопросы научно-технического прогресса. – К.: Наукова думка, 1993. – 158 с.
105. Малишева Н.Р. Гармонизация экологического законодательства в Европе. – К., 1996. – 232 с.
106. Малишева Н.Р. Деякі теоретичні аспекти організації і здійснення екологічного контролю // Екологічний контроль: питання теорії і практики / Гол. ред. Ю.С.Шемшученко, Н.Р.Малишева. – К., 1999. – С. 5 – 16.
107. Матеріали архіву Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки за 2002-2006 роки.
108. Медведчук В. Державна влада в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Право України. – 1998. – № 4. – С. 2- 6.
109. Мотовиловкер А.О. О принципах объективной истины, презумпции невиновности и состязательности процесса. Учебное пособие. – Ярославль: ЯрГУ, 1978. – 96 с.
110. Мунтян В.Л. Правова охорона природи УРСР. – К.: Вища школа, 1982. – 232 с.
111. Національна доповідь “Про виконання зобов’язань України відповідно до Конвенції про ядерну безпеку”. – К., 2004. – 134 с.
112. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). Державні гігієнічні нормативи. – К., 1998. – 4 с.
113. Общая теория государства и права: Учебник / Под ред. В.В.Лазарева. – М.: Юристъ, 1996. – С.240.
114. Общие положения обеспечения безопасности атомных электростанций при проектировании, строительстве и эксплуатации. – М., 1973. – 14 с.
115. Основи законодавства України про охорону здоров’я від 19 листопада 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
116. Петров В.В. Экология и право. – М.: Юридическая литература, 1981. – 224 с.
117. Положення про Державний комітет ядерного регулювання України. Затверджене Указом Президента України від 6 березня 2001 р. № 155/2001 // Урядовий кур’єр. – 2001. – 28 березня. – № 55.
118. Положення про Міністерство охорони навколишнього природного середовища України. Затверджене Указом Президента України від 27 грудня 2005 р. № 1842/2005 .

119. Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 22 червня 1999 р. № 1109 // Кодекс України про адміністративні правопорушення з постатейними матеріалами / За загальною редакцією Е.Ф.Демського. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 138.
120. Положення про екологічний контроль у пунктах пропуску через державний кордон та в зоні діяльності регіональних митниць і митниць. Затверджено наказом Мінекобезпеки України від 8 вересня 1999 р. № 204 // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 2001. – № 4; Екологічне законодавство України. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 416 с.
121. Положенням про порядок встановлення розмірів та накладання штрафів на підприємства, установи і організації, які здійснюють діяльність у сфері використання ядерної енергії, у разі порушення ними норм, правил і стандартів безпеки або умов дозволів на ведення робіт. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 708 від 29 червня 1996 р.
122. Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу України. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 1218 від 19 серпня 2002 р.
123. Положення про Державну екологічну інспекцію. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2001 р. № 1529 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2004 р. № 770) // Офіційний вісник України. – 2001. – №47. – Ст. 2084; Офіційний вісник України. – 2004. – № 24. – Ст. 1589.
124. Положення про порядок опломбування або опечатування підприємств, окремих їх цехів (дільниць) і одиниць обладнання у разі обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів. Затверджено наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 15 вересня 2004 р. № 353.
125. Порядок здійснення державного нагляду за забезпеченням безпеки при використанні ядерної енергії (НП 306.2.01/1.081-2003): Видання офіційне. – К., 2003. – 34 с.
126. Порядок обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Затверджений постановою Верховної Ради України від 29 жовтня 1992 року № 275-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 46. – Ст. 637.
127. Постанова Верховної Ради Української РСР від 28 лютого 1991 р. N 798-XII “Про Голову Національної комісії по радіаційному захисту населення України (НКРЗУ) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 172.
128. Постанова Верховної Ради України від 12 вересня 1991 р. “Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 46. – Ст. 621.
129. Постанова Верховної Ради України від 5 травня 1993 р. “Про участь України у Конвенції про захист ядерного матеріалу” (1980 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1993 . – № 24. – Ст. 262.

130. Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР “Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 38-39. – Ст. 248.
131. Постанова Верховної Ради України від 19 травня 1999 р. № 675–XIV “Про Положення про Національну комісію з радіаційного захисту населення України” // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 30. – Ст. 243.
132. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1991 р. № 354 “Про створення Українського державного концерну по експлуатації об’єктів атомної енергетики і промисловості” // ЗП України. – 1992. – № 1. – Ст. 5.
133. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 632 “Про утворення державних департаментів у складі Міністерства палива та енергетики” // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 617.
134. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 червня 2000 р. “Про затвердження Положення про державний департамент ядерної енергетики” // Офіційний вісник України. – 2000. – № 23. – Ст. 955.
135. Постанова Президії Верховної Ради України від 30 серпня 1991 року №1461-XII “Про склад Національної комісії по радіаційному захисту населення України (НКРЗУ)” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 44. – Ст. 588.
136. Постановление Совета Министров СССР от 23 февраля 1987 г. “О мерах по повышению эффективности за безопасностью в атомной промышленности” // СП СССР. – 1987. – № 17. – Ст. 63.
137. Постановление Совета Министров СССР от 2 апреля 1987 г. «Об утверждении Устава о дисциплине работников системы Министерства атомной энергетики СССР // СП СССР. – 1987. – № 25. – Ст. 87.
138. Правила безопасности при транспортировке радиоактивных отходов (ПБ ТРВ – 73). – М., 1974.- 56 с.
139. Проекти директив Ради ЄС від 30.01.2003 р. (COM(2003)32 final) Про затвердження основних зобов’язань і загальних принципів безпеки ядерних установок (2003/0021(CNS) та Про утилізацію відпрацьованого ядерного палива і радіоактивних відходів (2003/0022(CNS).
140. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. – К., 1994. – 235 с.
141. Recommandation sur la mise en oeuvre du principe pollueur-payeur/ C(74) 223/ – OCDE/ – 1974;
142. Recommandation 1130 (1990). – Conseil de l’Europe. – 1990.
143. Санитарные правила сбора, удаления и обезвреживания радиоактивных отходов. – М., 1985. – 78 с.
144. Саприкін В. Влада і суспільство: налагодження співробітництва для безпечного розвитку ядерної енергетики // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 6. – С.43.
145. Скакун О.Ф. Теория государства и права: Учебник. – Х., 2000. – С. 122.

146. Словарь терминов в области радиационной безопасности: Проблема IX. Обеспечение радиационной безопасности (ОРП № 9). – М., 1980. – 19 389 с.
147. Советское атомное право / Отв.ред.. П.Н.Бургасов, А.И.Иойрыш, А.М.Петросьянц. –М.: Наука, 1986. – 208 с.
148. Студеникина М.С. Государственный контроль в сфере управления. – М.: Юрид.лит., 1974. – 159 с.
149. Судовий захист екологічних прав громадян України: Довід. для суддів / Краснова М.В., Малишева Н.Р., Шевчук П.І. та ін.. – К.: Вид. дім “КМ Академія”, 2001. – 190 с.
150. Тимчасовий Регламент Кабінету Міністрів України. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 5 червня 2000 р. № 915 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 24. – С. 994.
151. Тихомиров Ю.А. Управленческое решение. – М.: Наука, 1978. – 288 с.
152. Хом'яченко С.І. Правове забезпечення контролю за використанням та охороною земель в Україні: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. – К., 2004. – 184 с.
153. Угода про партнерство й співробітництво між Україною й Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Ратифікована Законом України № 237/94-ВР від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46. – С. 415.
154. Указом Президента України “Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади” від 15 грудня 1999 р. 1573/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 50. – Ст. 2435.
155. Указ Президента України “Про державне регулювання ядерної та радіаційної безпеки” від 5 грудня 2000 р. № 1303/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 49. – Ст. 2115.
156. Указ Президента України “Питання Міністерства екології та природних ресурсів” від 29 травня 2000 р. № 724/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 22. – Ст. 890.
157. Указ Президиума Верховного Совета СССР от 26 февраля 1974 г. “Об усилении ответственности за загрязнение моря веществами, вредными для здоровья людей или живых ресурсов моря” // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1974. – № 10. – Ст. 161.
158. Указ Президиума Верховного Совета СССР от 3 марта 1988 г. “Об уголовной ответственности за незаконные действия с радиоактивными веществами // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1988. – № 10. – Ст. 152.
159. Указ Президента України “Про державне регулювання ядерної та радіаційної безпеки” від 5 грудня 2000 р. № 1303/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 49. – Ст. 2115.
160. Філін Д., Бігунц О. Судова влада: шляхи реформування // Право України. – 1999. – № 3. – С. 110 – 111.

161. Халфина Р.О. Общее учение о правоотношении. М.: Юрид. лит., 1974. – 352 с.
162. Цвік М.В. Інститут права // Юридична енциклопедія. Т.2. – К.: Вид. "Українська енциклопедія" ім. М.П.Бажана. – 1999. – С.701, 702.
163. Шемшученко Ю.С., Мунтян В.Л., Розовский Б.Г. Юридическая ответственность в области охраны окружающей среды. – К.: Наукова думка, 1978. – 280 с.
164. Шемшученко Ю.С. Державний і громадський контроль у галузі охорони навколишнього середовища. К.: Товариство "Знання", 1980. – 48 с.
165. Шемшученко Ю.С. Принципы экологического контроля и их практическая реализация // Государственный и общественный контроль в области охраны окружающей среды: Тезисы республиканской научно-практической конференции. – К., 1988. – 66 с.
166. Шемшученко Ю.С. Безпека екологічна // Юридична енциклопедія. – Том.1. – К.: Вид. "Українська енциклопедія" ім. М.П.Бажана. 1998. –С. 207.
167. Шестак В.С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання): Монографія. – Харків: Держ. спец. вид. "Основа", 2003. – 208 с.
168. Шестерюк А.С. Вопросы кодификации законодательства об охране окружающей среды. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1984. – 118 с.
169. 169. Экологическое право Украины: Курс лекций // Под ред. канд. юрид. наук Каракаша И.И. – Одесса: Латстар, 2001. – 177 с.
170. Юрген Форс та Гернот Білер. Угода про партнерство та співробітництво і правові реформи в Україні // Український правовий часопис. – 1998. – № 1. – С. 45.
171. Юридическая энциклопедия // Под ред. М.Ю.Тихомирова. – М., 1997. – 526 с.
172. Ядерна енергетика України: безпека і розвиток // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 6. – С. 3 – 30.